

תולדות (תשי"ב)

כ"ז מ'א-מ'ו; כח א'-ט'

א. הוזה את ברכת יצחק הראשונה את יעקב כז' כח-כט' לברכתו הישניה (כח) ג-ד.
פרקי דר' אליעזר ל"ה: (קהלת ז' ח'): "טוב אחרית דבר מראשיתו" - הברכות
 הראשונות שברך יצחק ליעקב על סללי שמים ועל זגן הארץ שנאמר: "ויתן לך
 האלוהים מטל השמים". הברכות האחרונות ברכות יסוד עולם ואין בהם הפסק, לא
 בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר: "ואל שדי יברך אותך" ועוד הוסיף לו את
 ברכת אברהם שנאמר "ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך" - הוסיף אומר:
 "טוב אחרית דבר מראשיתו".
 הסבר, מה ראה יצחק לברך את יעקב בשניה בברכה שונה לגמרי מן הברכה
 שבה ברך אותו לראשונה!

ב. הוזה:

כ"ז מ'ג: וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה
 כ"ז ב': קום לך פדגה ארם ביתה בתואל אבי אמך
אברבנאל מקשה: אם רבקה צותה: "קום ברח לך אל לבן אחי, למה שנה יצחק: קום
 לך... ביתה בתואל אבי אמך, והפעל נאמר (כ"ח ה'): "וילך מדגה ארם אל
 לבן" כדברי אמר. ענה לקושייתו!

ג. כ"ז מ'ג ברח לך אל לבן אחי חרנה.

ר' ווה"ה (וולף היידנהיימ) "מפורש"... ונופל לשון "נוס" על סור אדם מן
 המקום מפני היזק הוזה או מפני רודף ובוזה "נוס" נבדל מ"ברח", ש"ברחה"
 נופלת על סור האדם מאיזה מקום ואין רודף וזה מדאגת היזק עתיד.
 1. הסבר - לפי פרושו - למה נאמר בפסוקנו "ברח" ולא "נוס".
 2. הוכח את נכונות הגדרתו של רווה"ה מפסוקים אחרים.

ד. כ"ז מ'ד עד אשר השוב חמת אחיך מ'ה עד שוב אף אחיך ממך.

רווה"ה... ולפי שיתחמם האדם בעת כעסו, נקרא הכעס - "חמה", ולכן תרגם
 יונתן "חמה" - ריתחא ומלת "אף" - רוגזא וכן תרגם האשכנזי
 (רמב"ם) "חמה" - היטצע; "אף" - צארן. וחמימות הכעס לא התיחס
 אל איש, כי אם אל הכועס בלבד, והחמימות תוליד הרגז על הנכעס,
 כי טרם התכעסן תולד בלבו החמימות על הדבר ההוא ולא יוכר אז עדיין
 על מי יכעס. ומן החמימות יולד הרגז על הנכעס ואז יוכר למעמים
 מי הוא הנכעס.
 ועיין גליון תולדות תש"ו שאלה ה.

xx הסבר מהי קורות בסגנון פסוקינו הסבארת בעזרת פרושו!

ה. כ"ח ט' וילך עשו אל ישמעאל.

בבא קמא פ"ב: אמר לו רבא לרבה בר מרי: מנא הא מלתא דאמרי אינשי (=מניין
 פתגם זה ששזור בפני הבריות): "מטייל ואזיל דקלא בישא (=דקל רע) גבי קינא
 שרכי (=אילן סרס. רש"י: כלומר: דרך דקל רע (סאינו עושה פרי) ליגדל בצד
 אילן סרס). אמר לו: דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים ותנן
 במתניתין ותנינא בבבלייתא. כתוב בתורה: וילך עשו אל ישמעאל. ושנוי בנביאים,
 דכתיב (שופטים י"א) "ויתלקטו אל יפתח אנשים ריקים" ומשולש בכתובים: "כל
 עוף למינו ישכון, וכן אדם לדומה לו" (והוא פסוק בבן סירה!), תנן במתנותין:
 כל המחובר לסמא - סמא; כל המחובר לשהור - שהור. ותנינא בבבלייתא: ר"א
 אומר: "לא להנם הלך הזרזור אצל העורב, אלא מפני שהוא בן מינו".

(להבנת המאמר האחרון ראה בראשית רבה פ"ה: בימי ר' חייא הגדול עלה
 זרזיר אחד לארץ ישראל, באו והביאוהו אצלו. אמרו לו: מהו שנאכלנו?
 אמר להם: לכו ותנוהו על הגז וכל עוף שיטכון אצלו ממינו הוא.
 הלכו ותנוהו על הגז. בא עורב וטכן אצלו. אמר: סמא הוא, שהוא
 ממינו. שנאמר (ויקרא י"א ט"ז): "את כל עורב למינו".)

1. מהו הרעיון המסומל לדעת חז"ל בהתחנתו לל עשו עם ישמעאל.
2. היכן מביא רש"י רעיון זה בפרשת חיי שרה?

תשובות נא לשלוח לנחמה ליכוביץ, קריה משה ירוסלים